

Reședință pe pământ

I

1925–1931

(Fragmente)

Galop mort

Ca niște cenuși, ca niște mări populându-se,
în lentoarea lor înecată, și în inform,
și așa cum se aud pe drumuri de foarte sus,
întrepătrunse, clopotele în cruce,
cu deja acel sunet special de metal,
tulbure, apăsător, făcându-se pulbere
în aceeași moară a formelor prea îndepărtate,
sau doar evocate, nu și văzute,
iar cu parfumul lor în glie rostogolindu-se
prunele putrezesc în timp, infinit de verzi.

Acel totul atât de rapid, așa viu,
dar și țeapăn, ca nebunul scripete el în sine
când se rotește, aceste roți de motoare, în sfârșit.

Existând ca uscăciunea la încheieturile
arborelui,
tăcut, de jur împrejur, pur și simplu astfel,
încât extremele ajung să-și amestece tije.
Și de unde, și până unde, pe care țarm?
Această rotire constantă, nesigură, mută,
cum tufele liliecilor încercuiesc mănăstirea,

sau ca sosirea morții pe limba bouului
care se prăbușește rostogolindu-se, zdrobindu-se,
iar coarnele lui ai zice că vor să sune.

Iată de ce, în ceea ce-i imobil, oprindu-se, percepând,
atunci, ca pe o palpație imensă, deasupra,
de parcă ar fi niște albine moarte sau niște numere,
ah! cele pe care inima mea palidă nu le poate îmbrățișa,
prin mulțimi, printre lacrimi abia țâșnite,
printre eforturile oamenilor și prin furtuni,
acțiunile cele negre descoperite brusc,
ca ghețurile, într-o vastă dezordine,
oceanică, pentru mine care pătrund cântând
ca o spadă străbătând printre cei fără apărare.

Iar acum, spuneți-mi ce-i această țâșnire de porumbei
între noapte și timp, ca o prăpastie
umedă?

Acest sunet atât de amplu
devălmășind pietrele pe drum în căderea lui,
dar bine, numai atunci când o singură oră crește
brusc, extinzându-se fără pauze.

În mijlocul inelului verii
odată dovezii cei mari ascultau răbdători,

trăgând de cârceii lor emoționant de sensibili,
trăgând de acest ceva, ceva extrem de solicitat,
ceva foarte plin, devenind obscure de atâția grei picuri.¹

¹ Interpreții lui Neruda subliniază amestecul de furie și ermetism, cu dese și vehemente pasaje de obscuritate, anunțat încă din acest poem ce deschide prima culegere de *Residencias*, publicată în 1933. Versurile conțin aici referințe la un subiect absent, (deși se poate deduce că e vorba de o germinație, de apariția unei realități care depune eforturi mari ca să se structureze, în relație cu timpul); deseori sintaxa este eliptică sau forțată, timpii se basculează, imaginile își teleportează derutant ambiguitatea gongorică etc. Îl îndemnăm pe cititor să citească întreg acest ciclu într-o sintaxă empatetică și „elastică“, ghidat, chiar dacă la modul misterios, de puternica energie creatoare și inventivă ce propulsează discursul care, probabil, și-ar pierde mult din intensitate dacă s-ar mai opri să se și explice.

Slăbănogul din zorii zilei

Ziua nefericiților, ziua cea palidă se ivește
într-o sfâșietoare duhoare rece, cu puterile-i cenușii,
fără clopoței, cu zorii șiroindu-i pe toate părțile:
e un naufragiu în vid, iar de jur împrejur suspine.

Și fiindcă a fugit din toate locurile, tăcuta umbră umedă,
din atâtea cugetări inutile, din atâtea meleaguri terestre
unde a fost nevoită să sugă până spre zona cu rădăcini
de cât de multe erau formele colțuroase care se apărau,

eu plâng în mijlocul a ceea ce a fost invadat, în obscuritate,
înlăuntrul unei savori crescânde, plasându-mi auzul
în pura circulație, în amplificarea ei,
cedând fără intenții ascunse rândul meu celui care vine,
și care apare îmbrăcat în lanțuri și în garoafe,
eu visez, suportând vestigiile mele morale.

Nu e nimic grăbit, nici vesel, nici cu ținută orgolioasă,
totul apare făcându-se cu o limpede sărăcie,
lumina pământului izvorăște de sub propriile sale pleoape
nu ca elanul clopotelor, ci mai degrabă ca lacrimile:
din țesutul zilei, din pânza ei palidă

se fac feșe pentru pansarea bolnavilor, care servesc și
să îți iei adio, dindărătul absenței:
numai culoarea vrea să înlocuiască,
să acopere, să înghită, să învingă, să creeze distanță.

Stau singur între materiile hodorogite,
ploaia cade pe mine, și îmi apare,
îmi apare cu delirul ei, solitară în lumea moartă,
refuzată căzând, cu informitatea ei încăpățânată.